

Factsheet - Resultaten kwaliteitsindicator 17.1.1. Screening ondervoeding geriatrische patiënten 2019

Percentage patiënten op de polikliniek geriatrie dat wordt gescreend op ondervoeding.

Ondanks de aandacht voor het probleem ondervoeding daalt het percentage patiënten dat ondervoed is bij opname in het ziekenhuis nauwelijks. Een belangrijke reden is dat het ondervoedingsprobleem al ontstaat in de periode vóór opname. Bovendien is door de korter wordende ligduur de periode tijdens opname (te) kort om ondervoeding effectief te behandelen. Verschuiving van de ondervoedingszorg naar de polikliniek is een logische en noodzakelijke stap.

Sinds 2006 wordt er in de Nederlandse ziekenhuizen gescreend op ondervoeding. Tijdige herkenning en behandeling is onderdeel van de Basisset Medisch Specialistische Zorg van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) voor alle verpleegafdelingen en de geriatrie polikliniek.¹

De IGJ publiceert elk jaar "[Het resultaat telt.](#)" De resultaten van 2019 zijn verwerkt in vier factsheets (screening op ondervoeding bij in de kliniek opgenomen kinderen, behandeling van ondervoeding bij volwassenen, behandeling van ondervoeding bij kinderen, screening ondervoeding geriatrische patiënten) Deze factsheet geeft een overzicht van de resultaten van de kwaliteitsindicator 'screening ondervoeding op de polikliniek geriatrie.

Gevraagd is:

Screen (poli)klinische geriatrische patiënten met een gevalideerd screeningsinstrument voor ondervoeding, en voer altijd een assessment uit indien bij screening aanwijzingen zijn voor (een risico op) ondervoeding.

Gevalideerde instrumenten voor het screenen op ondervoeding bij geriatrische patiënten op de poli kliniek zijn: MNA(SF) of ongewild gewichtsverlies in combinatie met BMI. Het eerste deel van de MNA (de MNASF) is een screeningsinstrument. Voor ongewild gewichtsverlies worden afkap punten van meer dan 5% gewichtsverlies in de laatste maand, of meer dan 10% gewichtsverlies in de laatste 6 maanden gebruikt; voor BMI (bij ouderen) geldt een afkappunt onder de 20 kg/m² als criterium van ondervoeding.

De indicator Screening ondervoeding geriatrische patiënten vraagt naar het percentage op ondervoeding gescreende geriatrische patiënten die voor het eerst een bezoek brengen aan de geriatrische poli-of dagkliniek.

¹ <http://www.stuurgroepondervoeding.nl/toolkits/prestatie-indicator-ondervoeding-voor-ziekenhuizen>

Ziekenhuizen

74 ziekenhuizen hebben gegevens aangeleverd. 11 ziekenhuizen leverden geen gegevens aan, met name omdat zij geen geriatrische polikliniek hebben.

11 ziekenhuizen hebben een steekproefmeting gedaan en 63 ziekenhuizen hebben bij alle patiënten die voor het eerst de polikliniek geriatric bezochten nagegaan of er is gescreend op ondervoeding.

Methode van Screening

61 ziekenhuizen (82%) screenen met de MNA(-SF). Vijf ziekenhuizen (8%) screenen met de voedingstoestandmeter (percentage (ongewild) gewichtsverlies en BMI). Drie ziekenhuizen screenen met MNA en/of voedingstoestandmeter, 1 ziekenhuis gebruikt MNA op de polikliniek en SNAQ in de kliniek, 1 ziekenhuis gebruikt MNA of MUST, 1 ziekenhuis gebruikt SNAQ en BMI, 1 ziekenhuis gebruikt MUST met aanvullende vragen en 1 ziekenhuis gebruikt MNA of SNAQ.

Resultaten van de ziekenhuizen

Gemiddeld screenen de ziekenhuizen $91 \pm 11\%$ van de patiënten op de polikliniek geriatric. Het percentage gescreende patiënten varieerde in deze groep ziekenhuizen van 32-100%.

Het percentage patiënten met screeningsuitslag ondervoed is niet gevraagd.

Tabel 1: Screening op ondervoeding op de polikliniek geriatric: het percentage gescreende patiënten

Ziekenhuis	Aantal gescreende patiënten (teller)	Aantal patiënten op de geriatric poli (noemer)	Percentage gescreende patiënten
Albert Schweitzer Ziekenhuis (Dordrecht)	1348	1348	100
Het LangeLand Ziekenhuis (Zoetermeer)	30	30	100
Maasziekenhuis Pantein (Boxmeer)	60	60	100
Máxima Medisch Centrum (Eindhoven en Veldhoven)	498	498	100
Spijkenisse Medisch Centrum (Spijkenisse)	30	30	100
Ziekenhuis Amstelland (Amstelveen)	487	487	100
Ziekenhuis Rivierenland (Tiel)	33	33	100
RIVAS Zorggroep, Beatrixziekenhuis (Gorinchem)	404	405	100
MCL (Leeuwarden)	670	673	100

Elkerliek Ziekenhuis (Helmond en Deurne)	547	551	99
Rode Kruis Ziekenhuis (Beverwijk)	220	222	99
Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis (Nijmegen)	549	555	99
MUMC, Academisch Ziekenhuis Maastricht (Maastricht)	74	75	99
Tergooi (Blaricum en Hilversum)	826	839	98
Diakonessenhuis (Utrecht en Zeist)	930	945	98
BovenIJ ziekenhuis (Amsterdam)	261	266	98
Ziekenhuis De Tjongerschans (Heerenveen)	171	175	98
St. Jansdal, locatie Lelystad	156	160	98
Bernhoven (Uden en Oss)	542	556	97
Groene Hart Ziekenhuis (Gouda)	112	115	97
Zaans Medisch Centrum (Zaandam)	279	287	97
Zuyderland MC	1805	1859	97
Ziekenhuis St Jansdal (Harderwijk)	589	608	97
ZorgSaam Zeeuws-Vlaanderen (Terneuzen)	311	321	97
VieCuri (Venlo en Venray)	539	559	96
Röpke-Zweers Ziekenhuis Saxenburgh Groep (Hardenberg)	359	375	96
Slingeland Ziekenhuis (Doetinchem)	437	457	96
Streekziekenhuis Koningin Beatrix (Winterswijk)	268	281	95
Flevoziekenhuis (Almere)	142	150	95
St. Jans Gasthuis (Weert)	414	439	94
Admiraal De Ruyter Ziekenhuis (Goes en Vlissingen)	231	245	94
Antonius Ziekenhuis (Sneek)	338	359	94
Sint Maartenskliniek (Nijmegen)	144	153	94
St. Antonius Ziekenhuis (Nieuwegein)	285	303	94
Waterlandziekenhuis (Purmerend)	389	418	93
Westfriesgasthuis (Hoorn)	845	908	93
Reinier de Graaf Groep (Delft en Voorburg)	557	602	93
Martini Ziekenhuis (Groningen)	204	221	92
Amphia Ziekenhuis (Breda)	822	891	92
Laurentius Ziekenhuis (Roermond)	435	473	92
St. Anna Ziekenhuis (Geldrop)	271	295	92
Spaarne Ziekenhuis (Hoofddorp en Heemstede)	1246	1357	92
UMC St Radboud (Nijmegen)	176	192	92
Antoni van Leeuwenhoek / Ned. Kanker Instituut (Amsterdam)	82	90	91

Meander Medisch Centrum (Amersfoort)	570	626	91
LUMC (Leiden)	455	501	91
Maasstad Ziekenhuis (Rotterdam)	535	592	90
Ziekenhuis Nij Smellinghe (Drachten)	327	362	90
Jeroen Bosch Ziekenhuis ('s-Hertogenbosch)	937	1039	90
Alrijne Ziekenhuis	882	980	90
HagaZiekenhuis (Den Haag)	353	393	90
VUmc (Amsterdam)	273	304	90
Rijnstate (Arnhem, Velp en Zevenaar)	814	907	90
Ommelander Ziekenhuis Groep (Delfzijl en Winschoten)	174	194	90
Onze Lieve Vrouwe Gasthuis (Amsterdam)	526	587	90
Ziekenhuisgroep Twente (ZGT) (Almelo en Hengelo)	1411	1580	89
Sint Franciscus Vlietland Groep, Concern	1031	1155	89
Ziekenhuis Gelderse Vallei (Ede)	535	602	89
Medisch Spectrum Twente (Enschede)	35	40	88
Gelre Ziekenhuizen (Apeldoorn en Zutphen)	702	807	87
Deventer Ziekenhuis (Deventer)	488	566	86
Wilhelmina Ziekenhuis (Assen)	272	323	84
Treant Zorggroep, concern	468	556	84
Haaglanden Medisch Centrum	1165	1385	84
Noordwest ziekenhuisgroep, concern	632	757	83
UMCG (Groningen)	25	30	83
Bravis ziekenhuis	424	519	82
Catharina Ziekenhuis (Eindhoven)	517	647	80
IJsselland Ziekenhuis (Capelle aan den IJssel)	477	648	74
Erasmus MC (Rotterdam)	139	194	72
UMC Utrecht (Utrecht)	912	1308	70
AMC (Amsterdam)	169	276	61
Isala concern	19	33	58
Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis	240	761	32

Beschouwing van de resultaten

De ziekenhuizen die screenen op ondervoeding op de polikliniek geriatrie doen dit in het algemeen goed. Bij een aantal ziekenhuizen gaat het om lage aantallen, hetgeen effect heeft op het berekende percentage gescreende patiënten. Twee ziekenhuizen geven aan wat een reden kan zijn voor het lage percentage screening en/of geven aan n.a.v. de uitkomst verbetertrajecten in te zetten.

Toevoeging van het percentage geriatrische patiënten met “screeningsuitslag ondervoed” aan deze indicator en de methode van screening zal helpen de resultaten van de verschillende ziekenhuizen met elkaar te kunnen vergelijken en de omvang van het ondervoedingsprobleem te verduidelijken.

Afsluitend

De indicatoren m.b.t. screening op ondervoeding bij in de kliniek opgenomen kinderen, behandeling van ondervoeding bij volwassenen, behandeling van ondervoeding bij kinderen, screening ondervoeding geriatrische patiënten worden in het kalenderjaar 2020 voor het laatst uitgevraagd door de IGJ. Deze indicatoren worden reeds jaren uitgevraagd en laten nu een stabiel beeld zien. Veel ziekenhuizen werken actief aan het verbeteren van de processen rondom screening en behandeling van ondervoeding. De Stuurgroep Ondervoeding heeft in de zomer van 2020 focusgroepgesprekken gehouden met medewerkers uit diverse ziekenhuizen en gevraagd naar hun ervaringen met het signaleren en behandelen van ondervoeding bij volwassenen en het uitvragen van de indicator ‘behandeling van ondervoeding’. Hierbij is aangegeven dat de indicatoren m.b.t. ondervoeding hebben geleid tot meer aandacht en acties voor het tijdig signaleren en behandelen van ondervoeding. Maar men twijfelt ook of de indicator “behandeling van ondervoeding” nog een goede weerspiegeling geeft van de kwaliteit van zorg. De gemiddelde opnameduur in het ziekenhuis is heden ten dage te kort om ondervoeding adequaat in het ziekenhuis te behandelen bij een groot deel van de patiënten. De Stuurgroep Ondervoeding pleit dan ook voor het opnemen van een indicator in 2022 die inzicht geeft in de kwaliteit van de transmurale voedingszorg door ziekenhuizen. Signaleren en behandelen van ondervoeding is bij uitstek een aandachtspunt wat in de keten opgepakt zou moeten worden. De Stuurgroep Ondervoeding zet zich graag in voor het mede ontwikkelen van een dergelijke indicator.

Deze factsheet wordt uitgegeven met als doel inzage te geven in de cijfers en uitkomsten van de verschillende ziekenhuizen. In de cijfers is terug te zien dat de absolute aantallen en de uitkomsten per ziekenhuis verschillen. Wij willen de ziekenhuizen dan ook stimuleren om onderling contact te zoeken met elkaar om met en van elkaar te leren.